

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildning och av 16 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de bestämmelser som gäller bedömning av den studerande i lagen om yrkesutbildning och i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning skall ändras.

Inom den läroplansbaserade utbildningen för yrkesinriktade grundexamina skall den studerandes yrkeskunnande enligt förslaget, förutom genom annan form av bedömning, även bedömas på basis av yrkesprov av ny typ som den studerande genomgår i praktiska arbetsituationer eller arbetsuppgifter under studiernas gång.

Syftet med yrkesproven är att säkerställa yrkesutbildningens kvalitet, utveckla kontakterna med arbetslivet, effektivisera övergången från utbildning till arbetsliv och förenhetliga bedömningen av de studerande.

I yrkesproven skall den studerande genom att utföra praktiska arbetsuppgifter visa hur väl han eller hon har uppnått den yrkesskicklighet som arbetslivet kräver.

Utbildningsanordnaren skall för planeringen och genomförandet av yrkesproven tillsätta ett eller flera organ, där medlemmarna skall företräda utbildningsanordnaren, lärarna och de studerande samt arbets- och näringslivet inom respektive bransch eller branscher.

Bestämmelser om den som utför bedömningen skall tas in i lagen om yrkesutbildning. Bedömare skall såsom förut vara lärarna samt i den utbildning som sker på en arbetsplats de personer som arbetsgivaren utser. Yrkesproven skall bedömas av lärare och företrädare för arbetslivet som utses av det organ som utbildningsanordnaren tillsatt. I lagen tas in ett bemyndigande, enligt vilket bestämmelser om den kompetens som skall

krävas av andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den bestämmelse som gäller tillgodoräkning av studier skall preciseras och kompletteras så att den studerandes rätt att få sitt kunnande erkänt inte bara skall omfatta tidigare slutförda studier utan även tillgodoräkning och erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt.

Enligt förslaget skall det förfarande som gäller rättelse av bedömningen av den studerande göras klarare och förenhetligas. En studerande som är missnöjd med bedömningen skall i det första skedet kunna begära rättelse i bedömningen hos rektor eller den lärare som utfört bedömningen eller hos någon annan person som fattat beslut om bedömningen. En studerande som är missnöjd med beslutet skall skriftligen kunna söka rättelse i det hos det organ som tillsatts för planeringen och genomförandet av yrkesproven. Detta medför ett enhetligt förfarande i läroanstaltsutbildningen och läroavtalsutbildningen.

Den bestämmelse i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning som hänvisar till bestämmelserna om bedömning av de studerande i lagen om yrkesutbildning skall ändras så, att bestämmelserna om yrkesprov inte tillämpas i fråga om utbildning som ordnas som yrkesinriktad vuxenutbildning, där ett särskilt system med fristående examina används. På motsvarande sätt skall beslut om rättelse av bedömningen fattas av en examenskommission.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2005. Yrkesprov skall införas senast i den utbildning som inleds i augusti 2006.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Lagstiftning och praxis.....	3
1.1. Bestämmelser om yrkesutbildning.....	3
1.2. Systemet med fristående examina i den yrkesinriktade vuxenutbildningen 4	4
2. Försöks- och utvecklingsverksamhet kring yrkesprov.....	5
3. Propositionens mål och föreslagna ändringar.....	6
4. Propositionens verkningar	9
4.1. Ekonomiska verkningar	9
4.2. Administrativa verkningar	10
5. Beredningen av propositionen	10
DETALJMOTIVERING.....	12
1. Lagförslagen.....	12
1.1. Lag om yrkesutbildning	12
1.2. Lag om yrkesinriktad vuxenutbildning	15
2. Närmare bestämmelser	15
3. Ikraftträdande.....	16
LAGFÖRSLAGEN.....	17
om ändring av lagen om yrkesutbildning.....	17
om ändring av 16 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.....	20
BILAGA.....	21
PARALLELLTEXTER.....	21
om ändring av lagen om yrkesutbildning.....	21
om ändring av 16 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.....	26

ALLMÄN MOTIVERING

1. Lagstiftning och praxis

1.1. Bestämmelser om yrkesutbildning

Bestämmelser om yrkesutbildning finns i lagen om yrkesutbildning (630/1998) och i förordningen om yrkesutbildning (811/1998). Enligt lagens 2 § är syftet med yrkesutbildningen att höja befolkningens yrkeskunskande, utveckla arbetslivet och svara mot dess behov av kunnande samt främja sysselsättningen. Grundläggande yrkesutbildning är enligt lagens 3 § utbildning som leder till en yrkesinriktad examen. Enligt 5 § är den grundläggande yrkesutbildningens mål att ge studerandena de kunskaper och färdigheter som dessa behöver för att förvärva yrkeskicklighet samt för att utöva ett självständigt yrke. I 6 § sägs att arbetslivets behov särskilt skall beaktas i yrkesutbildningen.

I 12 och 13 § i lagen om yrkesutbildning föreskrivs närmare om utbildningens mål samt om dess omfattning och innehåll. Enligt 12 § omfattar examen inom den grundläggande yrkesutbildningen minst två år (80 studieveckor). Examina i den grundläggande yrkesutbildningen har genom beslut av statsrådet i sin helhet ändrats så att de omfattar tre år från och med den utbildning som inleddes 1999—2001. Samtidigt har utbildningens arbetslivsinriktning ökat genom att inläring i arbetet omfattande minst 20 studieveckor tagits med i alla yrkesinriktade grundexamina.

Enligt lagens 13 § beslutar statsrådet om de allmänna riksomfattande målen för utbildningen samt om de gemensamma studierna och deras omfattning. Enligt 1 § i statsrådets beslut om examinas uppbyggnad och de gemensamma studierna i den grundläggande yrkesutbildningen (213/1999) ingår i en yrkesinriktad grundexamen som omfattar 120 studieveckor yrkesinriktade studier och inläring i arbetet som stöder dem (90 studieveckor), gemensamma studier (20 studieveckor) samt valfria studier (10 studieveckor). Utbildning ordnas på åtta utbildningsområden, vilka uppräknas i 1 § i förordningen om yrkesutbildning. Närmare bestämmelser

om examina och deras omfattning finns i undervisningsministeriets förordning om yrkesinriktade grundexamina (216/2001).

Enligt lagens 13 § beslutar Utbildningsstyrelsen om målen för och det centrala innehållet i studierna särskilt för varje utbildningsområde och examen samt om vissa andra frågor som skall tas in i grunderna för läroplanen. Enligt 14 § skall utbildningsanordnaren godkänna en läroplan för utbildningen. Läroplanen skall godkännas med beaktande av ovan angivna bestämmelser och föreskrifter.

Bestämmelser om bedömning av de studerandes prestationer finns i lagens 25 §. Enligt paragrafen är syftet med bedömningen att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring och arbete skall bedömas mångsidigt. Om bedömning av studie- och examensprestationerna samt framstegen i studierna gäller vad som bestäms om detta genom förordning och vad Utbildningsstyrelsen föreskriver. Utbildningsstyrelsen beslutar om de uppgifter som skall antecknas i betygen.

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som gäller bedömning finns i lagens 44 och 44 a §. Ändring i ett beslut som gäller bedömning av en studerande får inte sökas genom besvär. En studerande kan däremot inom två månader efter att ha delgivits bedömningen be att en bedömning som gäller studieframstegen eller avläggande av examen omprövas. Begäran görs skriftligt och riktas till rektor. Om ny bedömning beslutar rektor och den studerandes lärare gemensamt. I ett beslut med anledning av en begäran om ny bedömning kan rättelse yrkas hos länsstyrelsen. I läroavtalsutbildning yrkas rättelse hos utbildningsanordnaren. Länsstyrelsen och utbildningsanordnaren kan, om beslutet uppenbart är felaktigt, bestämma att ny bedömning skall företas. I ett beslut som gäller ett rättelseyrkande får ändring inte sökas genom besvär.

Närmare bestämmelser om bedömning av de studerande ingår i 2 kap. i förordningen

om yrkesutbildning. I förordningens 2 kap. föreskrivs om de allmänna grunderna för bedömning (10 §), den som utför bedömningen och uppgifter om bedömningsgrunderna (11 §), framsteg i studierna och höjning av vitsord (12 §), examensbetyg, skiljebetyg och betyg över slutförda studier (13 §) samt om bedömningen i läroavtalsutbildningen i vissa fall (14 §).

Bestämmelser om tillgodoräknande av studier finns i lagens 30 §. Enligt paragrafen har en studerande rätt att räkna sig till godo i andra sammanhang slutförda studier om dessa till sina mål och sitt centrala innehåll motsvarar läroplanen. Lagstiftningen ger redan för närvarande möjligheter att erkänna tidigare förvärvat kunnande. Till största delen sker erkännandet i fristående examina. Erkännande av kunnande som förvärvats i arbetslivet och i tidigare studier har befast sin ställning också i den läroplansbaserade utbildningen, där erkännandet har skett i form av tillgodoräknande.

I den läroplansbaserade utbildningen för yrkesinriktade grundexamina deltog år 2004 sammanlagt ca 115 000 studerande. År 2003 avlades över 38 000 yrkesinriktade grundexamina.

1.2. Systemet med fristående examina i den yrkesinriktade vuxenutbildningen

En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas på två sätt: i läroplansbaserad utbildning eller i form av en fristående examen.

I läroplansbaserad utbildning utfärdar utbildningsanordnaren examensbetyg för en sådan person som med godkänt resultat slutfört de studier som ingår i den av utbildningsanordnaren godkända läroplanen.

I en yrkesinriktad grundexamen som avläggs i form av en fristående examen utfärdar de av Utbildningsstyrelsen tillsatta examenskommissionerna examensbetyg för en sådan person som genom yrkesprov med godkänt resultat fullgjort alla de delar som ingår i examen.

Bestämmelser om yrkesinriktad vuxenutbildning finns i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) och i förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning

(812/1998).

Bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina som avläggs genom fristående examina finns i 12 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina kan avläggas oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats. I en yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom en fristående examen avviker bedömningen av examinandens kunnande delvis från bedömningen i den läroplansbaserade utbildningen. I regel fordras ingen utbildning för att avlägga en fristående examen. Det kunnande som har angivits i examensgrunderna visas i yrkesprov som utgör delar av examen.

I praktiken deltar nästan alla som avlägger en fristående examen i enlighet med sitt personliga studieprogram i förberedande utbildning för en fristående examen. Bestämmelser om denna utbildning finns i 8 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

I de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för läroplanen och för fristående examen anges krav på yrkesskicklighet och grunder för bedömningen för varje yrkesinriktad grundexamen.

En yrkesinriktad grundexamen som avläggs i form av en fristående examen och en yrkesinriktad grundexamen som bygger på grunderna för läroplanen skiljer sig inte från varandra när det gäller de yrkesmässiga målen och den yrkesskicklighet som krävs. Grunderna för läroplanen och grunderna för fristående examen finns dessutom i ett och samma dokument.

De gemensamma studier (t.ex. modersmål, främmande språk, matematik) som hör till den läroplansbaserade yrkesutbildningen ingår inte som separata krav i grunderna för fristående examen, men strävan är att ta med dem i den förberedande utbildningen för fristående examen till den del de är väsentliga med tanke på yrkesverksamheten.

Fristående examina avläggs i allmänhet som en del av den förberedande utbildningen för fristående examen. Fristående examen har endast i liten utsträckning, dvs. under tio procent av prestationerna, avlagts enbart på basis av arbetserfarenhet eller kunnande som förvärvats på annat sätt.

En fristående examen kan, i likhet med en

yrkesinriktad grundexamen som bygger på grunderna för läroplanen, avläggas i delar, eftersom examina består av moduler som följer olika uppgifts- och verksamhetshelheter i arbetslivet. Yrkesprov genomgås för varje del av en fristående examen.

Systemet med fristående examina har utvecklats sedan 1994. År 2003 avlades ca 8 700 yrkesinriktade grundexamina genom fristående examina och ca 11 700 studerade i utbildning som förbereder för fristående examen.

2. Försöks- och utvecklingsverksamhet kring yrkesprov

Arbetet med att utveckla yrkesprov i den läroplansbaserade grundläggande yrkesutbildningen startade 1998. Ett av målen i den av statsrådet godkända planen för utveckling av utbildning och forskning för 1995—2000 var att reformera de yrkesinriktade examina på andra stadiet.

Undervisningsministeriet fattade beslut om principerna och tidtabellen för reformen i ett beslut i juni 1998. Enligt beslutet skall examina som avläggs i den grundläggande yrkesutbildningen reformeras så, att de innehåller yrkesprov som visar att den studerande har uppnått målen för de yrkesinriktade studierna. Yrkesproven planeras och ordnas i samråd med näringslivet och arbetslivet i övrigt.

I beslutet förutsattes att undervisningsministeriet och Utbildningsstyrelsen i samarbete med arbetsmarknadsparterna tar fram modeller för hur yrkesproven skall ordnas och att man i arbetet beaktar de erfarenheter som inhämtats vid planeringen och ordnandet av fristående examina.

I september 1998 tillsatte undervisningsministeriet en arbetsgrupp med uppgift att utreda möjligheterna att införa yrkesprov i den grundläggande yrkesutbildningen. Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag i juni 1999 (Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 14:1999). Försöks- och utvecklingsverksamheten kring yrkesproven har genomförts i enlighet med arbetsgruppens förslag.

Det praktiska utvecklandet av yrkesproven inleddes i december 1999 då man inledde de

första projekten med yrkesprov i grundexamina, vilka hade reformerats samma år. Utvecklings- och försöksverksamheten kring yrkesproven fortgår under hela programperioden för EU:s strukturfonder, dvs. till utgången av 2006. Hittills har över 80 projekt inletts. Över hälften av utbildningsanordnarna har varit med i försöks- och utvecklingsprojekten.

Det mål man uppställde för utvecklingen av yrkesproven var att öka yrkesutbildningens kontakter med arbetslivet, effektivisera övergången från utbildning till arbetsliv och säkra utbildningens kvalitet. Tanken är att med yrkesproven säkra kvaliteten och verkningfullheten i utbildningen och inläringen i arbetet genom att låta företrädare för arbetslivet och näringslivet vara med och planera och genomföra bedömningen av inläringen.

Syftet med yrkesproven är att förenhetliga bedömningen av de studerande och producera information om inlärningsresultaten och hur grunderna för läroplanen, utbildningsanordnarens läroplaner, undervisningsarrangemangen samt handlednings- och stödåtgärderna har utfallit.

Utbildningsanordnarna svarar för planeringen, genomförandet, bedömningen och utvecklingen av yrkesproven samt för samarbetet med arbetslivet.

Inom försöken har det ordnats 3—6 yrkesprov per examen. Före utgången av 2004 hade de studerande inom ramen för försöken genomgått ca 19 500 yrkesprov, av vilka ca 10 300 vid yrkesläroanstalter, ca 8 200 på arbetsplatser inom ramen för inläring i arbetet samt ca 1 000 på andra platser. Ca 96 procent av prestationerna i yrkesproven har godkänts. Yrkesproven har bedömts att företrädare för arbetslivet och av lärare. Bedömningen av ett yrkesprov har vanligen skett under en bedömningsdiskussion, i vilken en lärare, en företrädare för arbetslivet och den studerande deltagit.

I materialprojekt produceras yrkesprovsmaterial för alla yrkesinriktade grundexamina. Kvaliteten på yrkesprovsmaterialet säkras vid Utbildningsstyrelsen och bearbetas vidare till nationellt yrkesprovsmaterial för de enskilda examina. Detta material kan utbildningsanordnarna under övergångsskedet utnyttja som underlag för planeringen och genomförandet

av yrkesproven.

Det nationella yrkesprovsmaterialet innehåller material som utbildningsanordnaren har fri tillgång till på nätet och som kan utnyttas vid planeringen av yrkesprov. Yrkesprovsmaterialet har utarbetats enligt studiehelt. I materialet ges anvisningar för planeringen, genomförandet och bedömningen av yrkesproven, val av plats för yrkesproven samt vilket kunnande som skall visas i de olika studiehelheterna samt vad som är föremål för bedömning och kriterierna vid bedömningen.

På basis av det nationella yrkesprovsmaterialet och de erfarenheter som inhämtats av yrkesproven utarbetar Utbildningsstyrelsen grunder för yrkesproven, som bildar en del av läroplansgrunderna när dessa revideras examensvis.

Resultaten av försöken har varit positiva. Yrkesproven har ökat de studerandes studiemotivation, eftersom de genomgår yrkesproven i arbetslivet i verkliga situationer, vilket närmar utbildningen till arbetslivet och effektiviserar övergången från utbildning till arbetslivet. Företrädarna för arbetslivet har sett positivt på möjligheten att påverka innehållet och bedömningspraxis i yrkesutbildningen. Lärarna bär huvudansvaret för den praktiska planeringen, genomförandet och bedömningen av yrkesproven. Enligt deras åsikt har yrkesproven intensifierat läroanstaltens samarbete med arbetslivet, gjort de studerande mer motiverade och engagerade samt påverkat undervisningsarrangemangen och undervisningens innehåll på ett positivt sätt.

På basis av försöken kan man anta att yrkesproven förbättrar yrkesutbildningens kvalitet genom förbättrade undervisningsarrangemang, effektivare kontakter mellan läroanstalten och arbetslivet och högre nivå på inläringen i arbetet.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Vanhanens regering blir praxis med inläring på arbetsplatser stadigvarande och yrkesprov tas med i den grundläggande yrkesutbildningen som ett led i samarbetet mellan läroanstalter och arbetsplatser. I den plan för utveckling av utbildning och forskning 2003—2008 som statsrådet godkände i december 2003 konstateras att systemet med yrkesprov i den grundläggande yrkesutbild-

ningen etableras inom alla områden. Enligt utvecklingsplanen skall det i samband med etableringen av yrkesprovssystemet utvecklas ett nationellt yrkesprovsbaserat system för utvärdering av inlärningsresultat för yrkesutbildningen.

3. Propositionens mål och föreslagna ändringar

I syfte att säkra utbildningens kvalitet och utveckla kontakterna med arbetslivet föreslås i propositionen att yrkesprov skall tas in i den grundläggande yrkesutbildningen. Yrkesprovet skall i enlighet med den modell som använts i försöken vara en arbetssituation eller en arbetsprocess som planeras, genomförs och bedöms av utbildningsanordnaren och arbetslivet gemensamt. I yrkesprovet skall den studerande genom praktiska arbetsuppgifter visa hur väl han eller hon har uppnått den yrkesskicklighet för arbetslivet som anges i målen för yrkesstudierna i grunderna för läroplanen.

De studerande skall genomgå yrkesprov under hela utbildningstiden. Yrkesproven skall vara en del av utbildningen och bedömningen av de studerande. Utbildningsanordnaren och företrädarna för arbetslivet skall tillsammans sköta bedömningen av yrkesproven. Utbildningsanordnaren skall för planeringen och genomförandet av yrkesproven tillsätta ett eller flera organ, där utbildningsanordnaren, lärarna, de studerande och arbetslivet är företrädare.

Syftet med införandet av yrkesprov är också att förenhetliga bedömningen av de studerande och producera information om inlärningsresultaten samt hur väl läroplansgrunderna, utbildningsanordnarnas egna läroplaner, utbildningsarrangemangen samt handlednings- och stödåtgärderna har utfallit. Den information yrkesproven producerar skall utnyttjas vid utvecklingen av utbildningen både på nationell nivå och av utbildningsanordnarna.

Yrkesprov skall genomgå i alla studiehelheter i de yrkesinriktade studierna. Yrkesproven kan gälla en eller flera studiehelheter på en gång eller i en del av en studiehelhet. Enligt vad utbildningsanordnaren beslutar kan yrkesprov genomföras också i de valfria

studierna, om de är yrkesinriktade. Separata yrkesprov skall inte genomföras i gemensamma studier eller andra valfria studier.

Utbildningsstyrelsen skall svara för utvecklingen och verkställandet av systemet med yrkesprov samt för informationen. Utbildningsstyrelsen skall besluta om grunderna för läroplanen och enligt förslaget också för grunderna för yrkesproven, vilka den utarbetar på basis av det nationella yrkesprovsmaterialet och de erfarenheter som inhämtats om yrkesproven så att grunderna bildar en del av läroplansgrunderna när dessa revideras examensvis. Utbildningsstyrelsen skall också upprätthålla systemet med yrkesprov med tanke på den nationella utvärderingen av inlärningsresultaten. De utvärderingsresultat som systemet med yrkesprov producerar kan utnyttjas av rådet för utbildningsutvärdering, universiteten och andra utvärderingsinstanser.

Det organ som tillsätts för yrkesproven skall i enlighet med författningarna och läroplansgrunderna godkänna de planer för genomförande och bedömning av yrkesproven som utgör en del av utbildningsanordnarens läroplan, övervaka yrkesprovsverksamheten och dess principer samt fatta beslut om bedömnarna. Yrkesprovsbetyget skall under-tecknas av en företrädare för utbildningsanordnaren och av ordföranden för organet.

Principerna för hur yrkesproven verkställs lokalt och vilket yrkeskunnande som bedöms i yrkesprovet skall utifrån grunderna för läroplanen avgöras i utbildningsanordnarens egen läroplan och i den plan för genomförande och bedömning av yrkesprov som utgör en del av denna läroplan. I yrkesproven skall den studerande visa kärnkunskaperna i de studiehelheter som gäller de yrkesinriktade studierna. Det totala antalet yrkesprov kan variera beroende på examen. På basis av Utbildningsstyrelsens försöksprojekt kan man anta att antalet yrkesprov kommer att uppgå till tre eller fyra i varje examen.

För genomförandet av yrkesproven skall Utbildningsstyrelsen fastställa grunder för yrkesproven för alla yrkesinriktade grundexamina så att grunderna bildar en del av läroplansgrunderna när dessa revideras examensvis. I grunderna för yrkesprovet anges för varje studiehelhet vilka kunskaper och fär-

digheter som skall visas, vad som bedöms och bedömningskriterierna. I grunderna för yrkesprovet kan också ges anvisningar för planeringen, genomförandet och bedömningen av yrkesprovet och dokumenteringen av bedömningen samt för valet av plats för yrkesprovet. Utbildningsanordnarna kan i det skede då yrkesproven införs som underlag använda det nationella yrkesprovsmaterial för de enskilda examina som producerats i yrkesprovsmaterialprojektet och vars kvalitet säkrats vid Utbildningsstyrelsen.

Utbildningsanordnaren skall planera genomförandet och bedömningen av yrkesproven i samråd med arbetslivet. Yrkesproven skall i mån av möjlighet ordnas i samband med inläringen i arbetet, men kan också ordnas på andra arbetsplatser eller i en läroanstalt. Utbildningsanordnaren skall sörja för handlednings- och stödåtgärder för de studerande så att de studerande får det stöd de behöver för yrkesproven. Vid behov skall en studerande kunna få studiehandledning samt stöd- och specialundervisning. Beslut om att ordna handlednings- och stödåtgärder samt specialundervisning fattas i utbildningsanordnarens läroplan. Den studerande skall när studierna inleds underrättas om hur yrkesproven inverkar på vitsorden för studiehelheterna och vitsorden på examensbetyget samt på studiernas framskridande.

Yrkesproven skall utgöra en del av bedömningen av den studerande och skall spela en avgörande roll vid utformningen av vitsordet för respektive yrkesinriktade studiehelhet. Detta innebär att resultatet i yrkesprovet måste vara minst godkänt för att vitsord för studiehelheten skall kunna ges. I yrkesprovet bedöms det viktigaste yrkeskunnandet i en studiehelhet. Yrkesproven skall ersätta den tidigare bedömningen i fråga om teoriprov, separata arbetsprov och övningsuppgifter.

Vad som är föremål för bedömning, bedömningskriterierna och andra behövliga krav skall anges i grunderna för läroplanerna och i grunderna för yrkesprovet, som är en del av läroplansgrunderna. De allmänna bedömningsobjekten skall vara desamma i alla yrkesprov. Föremål för bedömning i de nuvarande grunderna för läroplanen är hur den studerande behärskar arbetsuppgiften, arbetsprocessen, den teorikunskap som ligger

till grund för arbetet, arbetssäkerhetsfrågor, kärnkunskaper (bl.a. inlärningsfärdigheter, förmåga att lösa problem samt förmåga till växelverkan och kommunikation) och gemensamma tyngdpunktsområden (bl.a. internationalisering, hållbar utveckling, utnyttjande av informationsteknik och entreprenörskap).

Utbildningsanordnaren svarar för bedömningen av de studerande. De krav som ställts på bedömningspraxis bestäms i grunderna för läroplanen. I bedömningen av ett yrkesprov deltar vanligen lärare, en företrädare för arbetslivet och en studerande. De lärare och företrädare för arbetslivet som bedömer yrkesprov skall vara sakkunniga inom yrkesområdet. Utbildningsanordnaren skall introducera alla bedömare i bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna samt i dokumenteringen av bedömningen.

I yrkesproven ges ett vitsord för varje studiehelhet. Beslut om yrkesprovsvitsordet fattas på basis av bedömningen av ett eller flera yrkesprov vanligen av lärarna och företrädarna för arbetslivet gemensamt.

Examensbetyget skall utfärdas av utbildningsanordnaren. Det skall bestå av två delar, ett examensbetyg och ett yrkesprovsbetyg. Närmare bestämmelser om betygen skall utfärdas genom förordning. En studerande skall genomföra yrkesproven i alla studiehelheter i de yrkesinriktade studierna med minst godkänt resultat för att få examensbetyg.

I yrkesprovsbetyget, som är en del av examensbetyget, skall ingå de vitsord den studerande fått i de olika yrkesproven enligt studiehelhet. Yrkesprovsbetyget skall under-tecknas av en företrädare för utbildningsanordnaren och av ordföranden för organet.

På avgångsbetyget bildas vitsordet för en yrkesinriktad studiehelhet utifrån yrkesprovet och annan bedömning. Vilket vitsord en studiehelhet skall ges på avgångsbetyget avgörs av en eller flera lärare tillsammans.

Ett underkänt yrkesprov kan tas om. Närmare bestämmelser skall till behövliga delar ges i grunderna för läroplanen.

Yrkesprov skall tas i bruk i den läroplansbaserade grundläggande yrkesutbildningen senast i den utbildning som inleds i augusti 2006. Införandet av yrkesproven skall stödjas med ett särskilt stödprogram. Detta program

skall innehålla information och utbildning samt stödåtgärder för planeringen och genomförandet av yrkesproven. Programmet riktar sig bl.a. till utbildningsanordnarna, läroanstaltens ledning, undervisningspersonalen, företrädare för arbetslivet, studerande, utbildnings- och examenskommissionerna och länsstyrelserna.

Utfallet i fråga om yrkesproven skall utvärderas 2009.

Utvecklingen av yrkesproven handlar i synnerhet om att revidera bedömningen av de studerande. Det är därför skäl att precisera de bestämmelser som gäller rättelse av bedömningen av en studerande och de begrepp som använts i detta sammanhang. Samtidigt föreslås att rättelseförfarandet görs klarare och förenhetligas i läroanstaltsutbildningen och läroavtalsutbildningen.

Enligt gällande bestämmelser kan en studerande be att en bedömning omprövas. Begäran riktas till rektor. Om en studerande är missnöjd med den nya bedömning som gjorts av rektor eller en lärare, kan den studerande begära rättelse i bedömningen hos länsstyrelsen. I läroavtalsutbildning riktas en begäran om ny bedömning till arbetsgivaren och ett rättelseyrkande till utbildningsanordnaren. I fråga om de teoretiska studierna är förfarandet detsamma som i läroanstaltsutbildningen.

Det föreslås att begreppet ny bedömning skall slopas i rättelseförfarandet i samband med bedömning. Enligt 12 § i förordningen om yrkesutbildning skall en studerande som inte har slutfört de studier som hör till examen med godkänt resultat eller som vill höja sitt vitsord ges möjlighet att ta om sin prestation eller höja vitsordet. Enligt förslaget skall rättelseförfarandet ske i två skeden. I det första skedet riktas begäran om rättelse till rektor eller en lärare eller annan person som utfört bedömningen eller i läroavtalsutbildningen till arbetsgivaren. I det andra skedet riktas begäran om rättelse till det organ som avses i 25 a § både i läroanstaltsutbildningen och i läroavtalsutbildningen. Organet har bättre förutsättningar än länsstyrelsen att ta ställning till om bedömningen varit korrekt. Förfarandet motsvarar det rättelseförfarande som föreskrivs i yrkeshögskolelagen (351/2003).

Enligt förslaget skall rättelseförfarandet

också gälla ett beslut om erkännande av tidigare slutförda studier eller kunnande som förvärvats på annat sätt. Enligt gällande bestämmelser söks ändring i ett beslut om tillgodoräknande av studier genom besvär hos länsstyrelsen.

I den europeiska utbildningspolitiska policyn betonas betydelsen av att erkänna icke-formellt och informellt lärande och medlemsländerna och kommissionen uppmanas vidta åtgärder för att i större omfattning utreda de kunskaper individen inhämtar i olika inlärningsmiljöer, formellt erkänna denna kunskap samt utveckla metoderna.

I den av statsrådet godkända planen för utveckling av utbildning och forskning för 2003—2008 skall det på alla utbildningsstadierna skapas grunder för erkännande av kunskaper och färdigheter som förvärvats på annat sätt.

Enligt förslaget skall erkännande av kunnande utöver tillgodoräknande av tidigare slutförda studier även omfatta erkännande av kunnande som förvärvats utanför utbildningssystemet, förutsatt att detta kunnande överensstämmer med läroplanen i fråga om mål och centralt innehåll.

Möjligheten att erkänna tidigare förvärvat kunnande förbättrar de studerandes studiemotivation och är ändamålsenligt för genomförandet av utbildningen ur individens synvinkel. Det är också ett sätt att förkorta utbildningstiden.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Yrkesproven skall bli en del av den läroplansbaserade grundläggande yrkesutbildningen. Detta skall ske senast i den utbildning som inleds i augusti 2006. Antalet yrkesprov skall i regel vara tre till fyra per examen. Ca 44 000 nya studerande inleder studier i den läroplansbaserade grundläggande yrkesutbildningen per år. Yrkesproven skall vara fullt utbyggda 2009 och då omfatta ca 114 000 studerande. Antalet yrkesprov skall uppgå till ca 150 000 per år om det i genomsnitt går fyra yrkesprov på en examen. Antalet är en uppskattning på basis av det beräknade antalet studerande i undervisningsmini-

steriets verksamhets- och ekonomiplan för 2006—2009. För närvarande har antalet teoriprov och arbetsprov som de studerande deltagit i inte kunnat uppskattas, eftersom lärarna självständigt fattar beslut om att ordna prov.

Merkostnader uppkommer under initialskedet bl.a. för samarbete med arbetslivet, organisering av yrkesprovsverksamheten samt planeringen, genomförandet och bedömningen av yrkesproven. Genomförandet av yrkesproven innehåller funktioner som redan existerar i det nuvarande systemet, bl.a. handledning av inläring i arbetet, den arbetstid arbetsplatshandledarna använder för bedömning av yrkesprov och handledning, material-, förvaltnings- och dokumentationskostnader samt avlöningskostnader för yrkesprov som genomförts under undervisningen. Yrkesproven ersätter också annan bedömning av den studerande, varvid de resurser som frigörs kan avsättas för genomförandet av yrkesproven.

Stödåtgärder under övergångsskedet, såsom utbildning för utbildningsanordnare och företrädare för arbetslivet samt praktiska förberedelser inför yrkesproven, kunde inledas i form av strukturfondsprojekt ända till utgången av 2006. I de utvecklingsprojekt som gäller yrkesprov produceras bl.a. nationellt yrkesprovsmaterial för alla yrkesinriktade grundexamina. Detta material stöder införandet av yrkesproven. Vidare utarbetas utbildningsmaterial för utbildning av olika intressentgrupper. Stödmaterial framställs så att det står till utbildningsanordnarnas förfogande enligt den tidtabell som gäller för införandet av yrkesproven.

Enligt en kostnadsutredning som Utbildningsstyrelsen låtit göra bildar planeringen, genomförandet och bedömningen av yrkesproven de största kostnadsposterna för utbildningsanordnarna. Dessa kostnader står för nästan 70 procent av alla kostnader. De genomsnittliga merkostnaderna per yrkesprov var enligt utredningen ca 158 euro.

Uppskattningsvis ca hälften av merkostnaderna utgör förstagångskostnader för planering och utbildning i samband med att yrkesproven lanseras. Eftersom yrkesproven ersätter en del av den tidigare bedömningen av de studerande, kan man också om man ser till

helheten anta att merkostnaderna per yrkesprov utgör något under hälften av de merkostnader som anges i utredningen. De merkostnader yrkesproven medför är då ca 60 euro per yrkesprov. Per år innebär detta kostnader på ca 80 euro per studerande, om det ordnas fyra yrkesprov per examen.

Yrkesproven förorsakar merkostnader för utbildningsanordnarna under initialskedet och medan verksamheten etableras. År 2009, då systemet skall vara fullt utbyggt, uppskattas kostnaderna totalt vara ca nio miljoner euro per år. Statens andel av detta är något

över fem miljoner euro. I syfte att bevara kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen skall kostnaderna för yrkesproven beaktas varje år på förhand när de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet fastställs.

Vid fastställandet av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet skall följande belopp beaktas som beräknad ändring av uppgifternas omfattning och art (per studerande) under år 2006—2009 jämfört med kostnadsnivån för 2004:

År	€/studerande i läroplanbaserad utbildning	totaleffekt på priserna per enhet	varav statsandel (57 %)
2006	40 €	4 620 000 €	2 630 000 €
2007	55 €	6 350 000 €	3 620 000 €
2008	70 €	8 060 000 €	4 600 000 €
2009	80 €	9 200 000 €	5 250 000 €

I finansieringen av den grundläggande yrkesutbildningen ingår också utbildning som förbereder för fristående examen, vilket innebär att höjningen av priset per enhet per studerande i yrkesprov är mindre än vad tabellen anger. Höjningen av priset per enhet per studerande är 35 euro år 2006 och 70 euro år 2009.

Lagstiftningen ger redan för närvarande möjligheter att erkänna tidigare förvärvat kunnande. Erkännande av kunnande som förvärvats i arbetslivet och i tidigare studier har befast sin ställning också i den grundläggande yrkesutbildningen, där erkännandet har skett i form av tillgodoräkning. Bedömningen på basis av detta är att den föreslagna preciseringen av lagstiftningen till denna del inte förorsakar betydande merkostnader.

4.2. Administrativa verkningar

I och med reformen ökas det administrativa arbetet vid Utbildningsstyrelsen något. Dessutom skall Utbildningsstyrelsen upprätthålla systemet med yrkesprov för den nationella utvärderingen av inlärningsresultaten. Det är också Utbildningsstyrelsens sak att utveckla grunderna för yrkesproven så att de bildar en del av grunderna för läroplanerna.

Utbildningsanordnarna skall antingen ensamma eller tillsammans med andra utbild-

ningsanordnare tillsätta ett organ för planeringen, genomförandet och bedömningen av yrkesproven.

Många utbildningsanordnare har branschspecifika delegationer i vilkas uppgifter planeringen och genomförandet av yrkesprov väl passar in. I försöken med yrkesprov har organets uppgift ofta på ett framgångsrikt sätt kopplats till en delegations arbete.

Enligt förslaget skall behandlingen av rättelseyrkanden som gäller bedömningen av en studerande överföras från länsstyrelsen till nämnda organ. Under 2004 har omkring tio ärenden som gäller rättelse av bedömningen varit anhängiga vid länsstyrelsen.

Utbildnings- och examenskommissionerna avger utlåtande om grunderna för läroplanen och grunderna för yrkesprovet för varje examen i den grundläggande yrkesutbildningen.

5. Beredningen av propositionen

Ett av målen i den av statsrådet godkända planen för utveckling av utbildning och forskning för 1995—2000 var att reformera de yrkesinriktade examina på andra stadiet. Undervisningsministeriet fattade beslut om principerna och tidtabellen för reformen i ett beslut i juni 1998. Enligt beslutet skall examina som avläggs i den grundläggande yrkesutbildningen reformeras så, att de innehåll-

ler yrkesprov som visar att den studerande har uppnått målen för de yrkesinriktade studierna.

I september 1998 tillsatte undervisningsministeriet en arbetsgrupp med uppgift att utreda möjligheterna att införa yrkesprov i den grundläggande yrkesutbildningen. Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag i juni 1999 (Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 14:1999).

Arbetsgruppens förslag sändes på remiss och sammanlagt 56 utlåtanden gavs. I utlåtandena ställde man sig i allmänhet positivt till yrkesprov i den grundläggande yrkesutbildningen. Enligt utlåtandena måste yrkesprov införas för att kvaliteten på den grundläggande yrkesutbildningen skall kunna säkras.

Efter remissbehandlingen startades i slutet av 1999 en omfattande utvecklings- och försöksverksamhet kring yrkesproven som fortfarande pågår. Försöksverksamheten har bedrivits i enlighet med yrkesprovsgruppens förslag.

För att leda försöks- och utvecklingsverksamheten tillsatte undervisningsministeriet i

februari 2000 en ledningsgrupp på treparts-basis som har lett utvecklings- och försöksverksamheten och utarbetat riktlinjer för yrkesproven. Ministeriet har på basis av dessa riktlinjer berett införandet av yrkesproven samt de författningsändringar som behövs.

Undervisningsministeriet tillsatte i december 2001 en arbetsgrupp med uppgift att utreda erkännande av tidigare inhämtade kunskaper i utbildningssystemet (Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2004:27). Arbetsgruppens förslag om att begreppen kring erkännande av kunnande skall preciseras i lagstiftningen har beaktats vid beredningen av propositionen. Utlåtande om arbetsgruppens promemoria begärdes av anordnare av yrkesutbildning, yrkeshögskolor, universitet, utbildningskommissioner, arbetsmarknadsorganisationer, myndigheter och studerandeorganisationer. Sammanlagt 89 utlåtanden inlämnades. I största delen av utlåtandena ansåg man det viktigt med identifiering och erkännande av kunnande samt att det skapas gemensam praxis och gemensamma förfaranden.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om yrkesutbildning

25 §. Bedömning av de studerande. Bestämmelser om yrkesprov som en del av bedömningen av de studerande skall tas in i 25 § i lagen om yrkesutbildning. Samtidigt ändras hela paragrafen. De föreslagna bestämmelserna i 1 mom. om syftet med bedömningen och kravet på mångsidig bedömning motsvarar gällande 1 mom.

I 2 mom. skall utbildningsanordnarna åläggas att inom utbildningen för yrkesinriktade grundexamina förutom genom annan form av bedömning även bedöma de studerandes yrkeskunnande på basis av yrkesprov. Enligt bestämmelsen skall den studerande kunna genomgå yrkesprov i praktiska arbetsituationer eller arbetsuppgifter på en arbetsplats, i en läroanstalt eller på någon annan plats som utbildningsanordnaren anvisar.

I 3 mom. tas in ett bemyndigande, enligt vilket bestämmelser om skalan för bedömning av studieprestationer, erkännande av tidigare förvärvat kunnande samt om studieframsteg och höjning av vitsord, examensbetyg och andra betyg som ges den studerande skall utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt momentet skall Utbildningsstyrelsen dessutom kunna utfärda sådana föreskrifter om bedömningen av studie-, yrkesprovs- och examensprestationer som preciserar förordningen. Som komplettering till förordningen skall Utbildningsstyrelsen fatta beslut om de uppgifter som skall antecknas i betygen.

25 a §. Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov. Utbildningsanordnarna skall svara för planeringen, genomförandet, bedömningen och utvecklingen av yrkesproven samt för samarbetet med arbetslivet. För genomförandet av yrkesproven skall utbildningsanordnaren tillsätta ett organ, som kan gälla flera branscher, en bransch, en examen eller ett utbildningsprogram.

Bestämmelser om det organ som svarar för

yrkesproven skall tas in i en ny 25 a §. Enligt paragrafen skall utbildningsanordnaren för planeringen och genomförandet av yrkesprov tillsätta ett eller flera organ, där medlemmarna företräder utbildningsanordnaren, lärarna och de studerande samt arbets- och näringslivet inom respektive bransch eller branscher. Avsikten är att företrädarna för arbets- och näringslivet skall bestå av arbetsgivare och arbetstagare till lika delar. Organet kan också vara gemensamt för två eller flera utbildningsordnare.

Enligt 2 mom. skall organet godkänna de planer för genomförande och bedömning av yrkesprov som utgör en del av utbildningsanordnarens läroplan, övervaka yrkesprovsverksamheten samt fatta beslut om bedömare av yrkesprov. Organet skall också behandla rättelseyrkanden som gäller bedömningen av en studerande. Enligt gällande bestämmelser behandlas sådana rättelseyrkanden av länsstyrelsen.

Enligt 3 mom. skall medlemmarna i organet utses för högst tre år i sänder. Detta innebär att mandatperioden t.ex. för studerandemedlemmar på grund av den studerandes studiegång kan avvika från mandatperioden för andra medlemmar. En medlem som företräder de studerande kan inte utses till ordförande för organet. I paragrafen skall föreskrivas att en medlem som företräder de studerande skall ha fyllt 15 år. Bestämmelsen skall gälla studerandemedlemmar i organ som tillsatts av anordnare av kommunal och privat utbildning lika väl som studerandemedlemmar i organ vid läroanstalter som staten är huvudman för. En medlem som företräder de studerande skall dock ha rätt att närvara och yttra sig när organet behandlar rättelseyrkanden som gäller bedömningen av studerande. I syfte att trygga opartiskhet, vilket ingår i kraven på god förvaltning, hänvisas till de jävsgrunder för tjänsteman om vilka föreskrivs i förvaltningslagen.

Enligt 4 mom. skall utbildningsanordnaren besluta om organets övriga uppgifter, arbetsätt och beslutsfattande samt om arvoden till organets medlemmar.

25 b §. Beslut om bedömningen. Det föreslås att bestämmelserna om den som utför bedömningen i detta sammanhang skall flyttas över från förordningen till lagen. Detta är motiverat av den anledningen att även andra personer än lärare anställda hos utbildningsanordnaren skall kunna delta i bedömningen. Om dessa andra personers rätt att delta i bedömningen av de studerande, vilket skall ses som utövning av offentlig makt, bör enligt grundlagens krav på behörig författningsnivå föreskrivas genom lag. Bestämmelser om bedömarna skall tas in i en ny 25 b §. Paragrafen skall till innehållet motsvara gällande 11 § i förordningen om yrkesutbildning, men den skall också innehålla bestämmelser om de personer som utför bedömningen av yrkesprov. Enligt paragrafen skall beslut om bedömningen av yrkesprov fattas av de lärare och företrädare för arbetslivet som utses av det organ som avses i 25 a §. Lärarna och företrädarna fattar besluten gemensamt eller separat. Organet kan besluta att alla utsedda lärare vid läroanstalten eller arbetsplatshandledarna vid ett namngivet företag deltar i bedömningen eller så kan organet direkt utse de personer som fattar beslut om bedömningen, t.ex. för viss tid eller tills vidare. Organet kan besluta att en lärare eller en företrädare för arbetslivet också ensam skall kunna fatta beslut om vitsordet. Till paragrafen fogas ett bemyndigande, enligt vilket bestämmelser om den kompetens som skall krävas av andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt paragrafen skall en prestation i ett yrkesprov kunna bedömas av de lärare eller företrädare för arbetslivet som utses av det organ som avses i 25 a § eller lärarna och företrädarna för arbetslivet tillsammans. Andra bedömare än lärare är t.ex. företrädare för arbetslivet eller någon annan sakkunnig inom branschen. Avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva vilken sakkunskap som skall krävas av en sådan person. Avsikten är dock inte att uppställa behörighetskrav i fråga om utbildning för bedömaren, utan i förordning skall anges vilket slag av kompetens som krävs av en person som deltar i bedömningen.

I 3 mom. tas in en bestämmelse om jäv i samband med bedömningen för andra bedö-

mare än lärare. Momentet skall gälla en sådan av arbetsgivaren utsedd person som avses i 1 och 2 mom. och som bedömer den studerandes prestation på arbetsplatsen, samt en sådan bedömare som avses i 2 mom. och som utses av det organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesproven. Bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen är tillämpliga på lärarna redan på grund av deras ställning.

25 c §. Rättelse av bedömningen. Bestämmelser om rättelse av bedömning skall tas in i kapitlet om utvärdering eftersom de i sak hör till bedömningsförfarandet.

Enligt paragrafen skall ändring i betydande beslut om bedömningen av en studerande i stället för genom besvär kunna sökas genom begäran om rättelse av bedömningen. Möjligheten att söka rättelse i bedömningen skall också gälla bedömningen av yrkesprov.

Bestämmelsen om studerandens rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på honom eller henne, vilken för närvarande finns i 11 § 3 mom. i förordningen om yrkesutbildningen, skall tas in i paragrafens 1 mom. Bestämmelsen skall på grund av sitt innehåll ingå i lag. Genom förordning av statsrådet skall föreskrivas om förvaring av bedömningsmaterialet. Avsikten är att genom förordning föreskriva att den studerande skall ges möjlighet att ta del av bedömningen av skriftliga studieprestationer eller av studieprestationer som upptagits i annan form. Avsikten är också att genom förordning föreskriva att materialet skall sparas sex månader efter det att resultaten har offentliggjorts.

Enligt 2 mom. skall en studerande som är missnöjd med bedömningen av sina studie-, yrkesprovs- eller examensprestationer muntligen eller skriftligen kunna begära rättelse av bedömningen. I det första skedet sker detta hos rektor eller den lärare som utfört bedömningen eller hos någon annan person som fattat beslut om bedömningen. Begäran om rättelse skall göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

Enligt paragrafens 3 mom. skall en begäran om rättelse inom läroavtalsutbildningen i det

första skedet, såsom för närvarande, göras hos arbetsgivaren i fråga om den utbildning som sker på en arbetsplats. I fråga om bedömningen av de teoretiska studierna samt den kombinerade bedömningen i läroavtalsutbildningen skall förfarandet vara detsamma som i läroanstaltsutbildningen. Det har tidigare saknats bestämmelser om rättelse av den kombinerade bedömningen.

Enligt paragrafens 4 mom. skall en studerande som är missnöjd med ett beslut kunna söka rättelse hos det organ som avses i 25 a § inom 14 dagar från det att han eller hon delgivits beslutet. Om beslutet är uppenbart felaktigt kan organet bestämma att ny bedömning skall företas. Genom bestämmelsen för enhetligas rättelseförfarandet i läroanstaltsutbildningen och läroavtalsutbildningen så att det organ som i sista skedet behandlar ett rättelseyrkande är detsamma, dvs. det organ som anges i 25 a §. För närvarande behandlas rättelseyrkanden som gäller läroanstaltsutbildning av länsstyrelsen och rättelseyrkanden som gäller läroavtalsutbildning av utbildningsanordnaren. En ändring är motiverad också av den anledningen att rättelseförfarandet också skall börja omfatta yrkesprov och beslut om erkännande av tidigare kunnande.

30 §. Erkännande av kunnande. Enligt gällande bestämmelse har en studerande rätt att räkna sig till godo i andra sammanhang slutförda studier om dessa till sina mål och sitt centrala innehåll motsvarar läroplanen.

Grunderna för läroplanen för de yrkesinriktade grundexamina och fristående examen reviderades 1999—2001.

I läroplansgrunderna finns närmare bestämmelser om tillgodoräkandet. Enligt läroplansgrunderna skall man vid läroanstalten kontrollera att de studier som räknas till godo motsvarar läroplanen i fråga om mål och centralt innehåll. Även kunnande som förvärvats i arbete skall räknas till godo, om det kunnande som förvärvats på detta sätt konstateras motsvara läroplansmålen. Enligt läroplansgrunderna skall man genom tillgodoräkande av tidigare studier undvika överlappningar och förkorta studietiden. Tillgodoräkande av tidigare förvärvat kunnande har varit vedertagen praxis i den grundläggande yrkesutbildningen redan före gällande

bestämmelser och läroplansgrunder.

Genom bestämmelsen om erkännande av kunnande preciseras och kompletteras gällande praxis och de centrala principerna i frågan flyttas upp från läroplansgrunderna till lag.

Enligt paragrafen skall en studerande ha rätt att få tidigare slutförda studier som till sina mål och sitt centrala innehåll motsvarar läroplanens mål eller sådant kunnande som förvärvats på annat sätt bedömda och erkända. Genom erkännande kan obligatoriska, alternativa eller valfria studier i examen räknas den studerande till godo eller ersättas. Vid behov skall överensställningen i fråga om kunnandet visas på olika sätt, t.ex. i prov, genom intyg i form av portfolio eller i sådana yrkesprov som avses i denna lag. I fråga om erkännande av den studerandes kunnande skall iaktas vad som föreskrivs om bedömning av studieprestationer, beslut om bedömningen och rättelse av bedömningen. Ett beslut som gäller erkännande av kunnande skall, i och med att det utgör en del av bedömningen, börja omfattas av rättelseförfarande. Vid bedömning av tidigare förvärvat kunnande är det fråga om samma sak som när studieprestationer och kunnande bedöms under utbildningstiden. Den studerandes kunnande jämförs med de mål som anges i läroplanen och i grunderna för examen. En snabb behandling vid bedömningen av kunnandet är av väsentlig betydelse med tanke på möjligheterna att gå framåt i studierna och studiearrangemangen. För närvarande kan ett beslut som gäller tillgodoräkande överklagas hos länsstyrelsen och vidare hos förvaltningsdomstolen.

Ett beslut om erkännande av kunnande kan fattas under studiernas gång, när det klarnar vilka slags val den studerande kommer att träffa bl.a. i fråga om de alternativa och valfria studierna, dock innan de studier som gäller kunnande som skall tillgodoräknas eller en studiehelhet inleds. Närmare bestämmelser om förfarandet vid erkännande av kunnande skall vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den föreslagna ändringen av paragrafen leder också till att rubriken för paragrafen måste ändras.

44 §. Ändringssökande. Bestämmelser om

sökande av ändring i ett beslut som gäller bedömning av yrkesprov skall ingå i denna paragraf och i 25 c §. Paragrafens 5 mom. skall ändras så det besvärstförbud som gäller bedömningen av en studerande skall gälla all bedömning av en studerande enligt 25 §, inklusive yrkesprov. I paragrafens 2 mom. stryks möjligheten att söka ändring i ett beslut om tillgodoräknande genom besvär hos länsstyrelsen. I fråga om rättelseförfarande vid ett beslut om erkännande gäller vad som föreskrivs om rättelse av bedömning i 25 c §. I paragrafens 5 mom. skall föreskrivas om besvärstförbud i fråga om ett beslut med anledning av yrkande av rättelse av bedömningen.

44 a §. *Ny bedömning och rättelse av bedömning.* Paragrafen föreslås bli upphävd. Bestämmelser om rättelse av bedömning skall tas in i 25 c §.

1.2. Lag om yrkesinriktad vuxenutbildning

16 §. *Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen om yrkesutbildning.* Den hänvisning till 25 § i lagen om yrkesutbildning som ingår i paragrafens 2 punkt skall ändras så att hänvisningen inte gäller sådana yrkesprov som anges i paragrafens 2 mom. och som införs i den läroplansbaserade utbildningen. Examenskommissionerna skall svara för bedömningen av en persons kunskaper i de fristående examina som avses i lagens 12 §. Hänvisningen till 25 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning bemyndigar Utbildningsstyrelsen att utfärda närmare föreskrifter också om bedömningen av prestationer i fristående examina.

Samtidigt ändras också den hänvisning som ingår i paragrafens 6 a-punkt så att det i stället för till 44 a § i lagen om yrkesutbildning, som upphävs, hänvisas till lagens 25 c §, där det föreskrivs om rättelse av bedömningen. Bestämmelsen skall tillämpas på utbildning som förbereder för en fristående examen. En begäran om rättelse av bedömningen av en fristående examen eller en del av den skall dock behandlas av en examenskommission som avses i lagens 7 §.

2. Närmare bestämmelser

Propositionen förutsätter flera ändringar i förordningen om yrkesutbildning.

Avsikten är att ändra förordningens 5 § så att det i avtalet om utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter tas in bestämmelser också om ordnande av yrkesprov.

Förordningens 10 § skall ändras så att den bedömningskala om vilken föreskrivs i paragrafens 2 mom. även tillämpas på bedömningen av yrkesprov. I utbildning som ordnas som specialundervisning skall bedömningen av yrkesprov också kunna ges muntligt.

Bestämmelserna i förordningens 11 § om den som utför bedömningen och den studerandes rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna skall tas in i lagens 25 och 25 b §. I förordningens 11 § ersätts de med bestämmelser om vilken kompetens som skall krävas av andra bedömare än lärare. Bestämmelsen i förordningens 11 § 3 mom., enligt vilken den studerande har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på honom, skall tas in i lagens 25 c § 1 mom. Bestämmelsen skall på grund av sitt innehåll ingå i lag.

Till förordningens 12 § fogas krav på att yrkesproven skall genomgå med godkänt resultat. Där skall också föreskrivas att den studerande skall beredas möjlighet att ta om ett yrkesprov.

I förordningens 13 §, där det bestäms om betyg över studier, skall nämnas att också uppgifter om genomgångna yrkesprov skall framgå av de betyg som ges den studerande. I paragrafen skall föreskrivas att examensbetyget utfärdas av utbildningsanordnaren och att examen består av två delar över vilka utfärdas att avgångsbetyg och ett yrkesprovsbetyg. Den studerande skall genomgå alla yrkesprov i studiehelheterna i yrkesstudierna med minst godkänt resultat för att få examensbetyg.

Propositionen förutsätter på ovan relaterat sätt ändringar också i de av Utbildningsstyrelsen utfärdade grunderna för läroplanen.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2005. Yrkesprov skall införas senast i den utbildning som inleds i augusti 2006.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om ändring av lagen om yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesutbildning (630/1998) 44 a §, sådan den lyder i lag 479/2003,
ändras 25 och 30 § samt 44 § 2 och 5 mom., av dem 44 § 2 och 5 mom. sådana de lyder i lag 479/2003, samt
fogas till lagen nya 25 a—25 c § som följer:

25 §

Bedömning av de studerande

Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring, arbete och kunnande skall bedömas mångsidigt.

Inom utbildningen för yrkesinriktade grundexamina skall den studerandes yrkeskunnande bedömas, förutom genom annan form av bedömning, på basis av yrkesprov som den studerande genomgår i arbetssituationer eller arbetsuppgifter på en arbetsplats, i en läroanstalt eller på någon annan plats som utbildningsanordnarens anvisar.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om skalan för bedömning av studieprestationer, erkännande av tidigare förvärvat kunnande samt om studieframsteg och höjning av vitsord, examensbetyg och andra betyg som ges den studerande. Utbildningsstyrelsen kan utfärda sådana föreskrifter om bedömningen av studie-, yrkesprovs- och examensprestationer som preciserar förordningen. Som komplettering till förordningen fattar Utbildningsstyrelsen beslut om de uppgifter som skall antecknas i betygen.

25 a §

Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov

För planeringen och genomförandet av yrkesprov skall utbildningsanordnaren tillsätta ett eller flera organ, där medlemmarna företräder utbildningsanordnaren, lärarna och de studerande samt arbets- och näringslivet inom respektive bransch eller branscher. Två eller flera utbildningsanordnare kan också ha ett gemensamt organ.

Organet godkänner de planer för genomförande och bedömning av yrkesprov som utgör en del av utbildningsanordnarens läroplan, övervakar yrkesprovsverksamheten samt fattar beslut om bedömare av yrkesprov. Organet behandlar också rättelseyrkanden som gäller bedömningen av studerande.

Organets ordförande och övriga medlemmar utses för högst tre år i sänder. Till ordförande för organet utses en medlem som inte företräder de studerande. En medlem som företräder de studerande skall ha fyllt 15 år. En medlem som företräder de studerande skall ha rätt att närvara och yttra sig när organet behandlar rättelseyrkanden som gäller bedömningen av studerande. I fråga om jäv för medlemmarna tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen (434/2003).

Utbildningsanordnaren beslutar närmare om organets övriga uppgifter, arbetssätt och beslutsfattande samt om arvoden till organets medlemmar.

25 b §

Beslut om bedömningen

Om bedömningen av den studerandes studieprestationer och kunnande beslutar den lärare som svarar för undervisningen i de studier som skall bedömas eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt. Om den i examen ingående bedömningen av utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter beslutar den lärare som svarar för undervisningen och en av arbetsgivaren utsedd person gemensamt. Om bedömningen av yrkesprov beslutar de lärare och företrädare för arbetslivet som utsetts av det organ som avses i 25 a § gemensamt eller för sig.

Om bedömningen av de teoretiska studierna i läroavtalsutbildningen beslutar läraren eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt och i den utbildning som sker på en arbetsplats en person som arbetsgivaren utser. Utbildningsanordnaren beslutar om sammanställandet av bedömningen av de teoretiska studierna och bedömningen av den utbildning som sker på en arbetsplats.

Bestämmelser om den kompetens som skall krävas av sådana i 1 och 2 mom. avsedda andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jäv för dem tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen.

25 c §

Rättelse av bedömningen

En studerande har rätt att få uppgifter om hur bedömningsgrunderna har tillämpats på hans eller hennes studie-, yrkesprovs- eller examensprestationer. Bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

En studerande som är missnöjd med be-

dömningen av en studie-, yrkesprovs- eller examensprestation kan muntligen eller skriftligen begära rättelse hos rektor eller hos den lärare som bedömt prestationen eller hos någon annan person som fattat beslut om bedömningen. Begäran om rättelse skall göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

Inom läroavtalsutbildningen riktas begäran till arbetsgivaren i fråga om bedömning av utbildning som sker på en arbetsplats. I fråga om bedömningen av de teoretiska studierna samt en kombination av de bedömningar som avses i detta moment iakttas vad som föreskrivs i 2 mom.

En studerande som är missnöjd med ett beslut som avses i 2 och 3 mom. kan skriftligen söka rättelse i det hos det organ som avses i 25 a § inom 14 dagar efter att han eller hon har delgivits beslutet. Om beslutet uppenbart är felaktigt kan organet bestämma att ny bedömning skall företas.

30 §

Erkännande av kunnande

En studerande har rätt att få tidigare slutförda studier som till sina centrala delar motsvarar målen och kraven i läroplanen eller kunnande som förvärvats på annat sätt bedömda och erkända. Genom erkännande kan den studerande få obligatoriska, alternativa eller valfria studier tillgodoräknade eller ersatta. I fråga om erkännande av den studerandes kunnande iakttas vad som föreskrivs om bedömning och rättelse av bedömningen i 25, 25 b och 25 c §. Vid behov skall överensstämmelsen i fråga om kunnandet visas.

Beslut om erkännande av kunnande skall fattas innan nämnda studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som skall tillgodoräknas inleds. Närmare bestämmelser om förfarandet vid erkännande av kunnande utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

44 §

Ändringssökande

Utan hinder av 1 mom. söks ändring i ett beslut genom besvär hos länsstyrelsen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen, om beslutet gäller

- 1) antagning av studerande,
- 2) en i 20 § föreskriven individuell plan för hur undervisningen skall ordnas,
- 3) särskilda undervisningsarrangemang enligt 21 §,
- 4) den studietid som bestäms i 31 § eller när en studerande skall anses ha avgått, samt
- 5) förlust av studierätten enligt 32 §.

Ändring i beslut enligt 25 § om bedömning av en studerande, beslut om tiden och platsen

för en namngiven studerandes studier eller beslut om annan individuell uppläggning av studierna får inte sökas genom besvär. Besvär får inte heller anföras över ett ärende som avses i 35 § 2 och 3 mom. I förvaltningsdomstolens avgörande i ett ärende enligt 2 och 4 mom. och i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande som gäller bedömning får ändring inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 200.

De yrkesprov som avses i 25 § 2 mom. skall införas senast i den utbildning som inleddes i augusti 2006.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 16 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) 16 §
2 punkten och 6 a-punkten,
av dem 16 § 6 a-punkten sådan den lyder i lag 480/2003, som följer:

16 §

*Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen
om yrkesutbildning*

På utbildning och examina enligt denna lag
tillämpas dessutom följande bestämmelser i
lagen om yrkesutbildning:

2) bestämmelserna i 25 § 1 och 3 mom. om
bedömning av de studerande,

6 a) bestämmelserna i 25 c § om rättelse av
bedömningen, dock så att beslut om rättelse
av bedömning av en fristående examen eller
en del av den fattas av en examenskommis-
sion enligt 7 § i denna lag,

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

Helsingfors den 21 april 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Undervisningsminister *Tuula Haatainen*

1.

Lag**om ändring av lagen om yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesutbildning (630/1998) 44 a §, sådan den lyder i lag 479/2003,
ändras 25 och 30 § samt 44 § 2 och 5 mom., av dem 44 § 2 och 5 mom. sådana de lyder i lag 479/2003, samt
fogas till lagen nya 25 a—25 c § som följer:

Gällande lydelse

25 §

Bedömning av de studerande

Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring och arbete skall bedömas mångsidigt.

Om bedömning av studie- och examensprestationerna samt framstegen i studierna gäller vad som bestäms om detta genom förordning och vad utbildningsstyrelsen föreskriver. Utbildningsstyrelsen beslutar om de uppgifter som skall antecknas i betygen.

Föreslagen lydelse

25 §

Bedömning av de studerande

Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring, arbete *och kunnande* skall bedömas mångsidigt.

Inom utbildningen för yrkesinriktade grundexamina skall den studerandes yrkeskunnande bedömas, förutom genom annan form av bedömning, på basis av yrkesprov som den studerande genomgår i arbetsituationer eller arbetsuppgifter på en arbetsplats, i en läroanstalt eller på någon annan plats som utbildningsanordnarens anvisar.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om skalan för bedömning av studieprestationer, erkännande av tidigare förvärvat kunnande samt om studieframsteg och höjning av vitsord, examensbetyg och andra betyg som ges den studerande. Utbildningsstyrelsen kan utfärda sådana föreskrifter om bedömningen av studie-, yrkesprovs- och examensprestationer som preciserar förordningen. Som komplettering till förordningen fattar Utbildningsstyrelsen beslut om de uppgifter som skall antecknas i betygen.

25 a §

Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov

För planeringen och genomförandet av yrkesprov skall utbildningsanordnaren tillsätta ett eller flera organ, där medlemmarna företräder utbildningsanordnaren, lärarna och de studerande samt arbets- och näringslivet inom respektive bransch eller branscher. Två eller flera utbildningsanordnare kan också ha ett gemensamt organ.

Organet godkänner de planer för genomförande och bedömning av yrkesprov som utgör en del av utbildningsanordnarens läroplan, övervakar yrkesprovsverksamheten samt fattar beslut om bedömning av yrkesprov. Organet behandlar också rättelseyrkanden som gäller bedömningen av studerande.

Organets ordförande och övriga medlemmar utses för högst tre år i sänder. Till ordförande för organet utses en medlem som inte företräder de studerande. En medlem som företräder de studerande skall ha fyllt 15 år. En medlem som företräder de studerande skall ha rätt att närvara och yttra sig när organet behandlar rättelseyrkanden som gäller bedömningen av studerande. I fråga om jäv för medlemmarna tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen (434/2003).

Utbildningsanordnaren beslutar närmare om organets övriga uppgifter, arbetssätt och beslutsfattande samt om arvoden till organets medlemmar.

25 b §

Beslut om bedömningen

Om bedömningen av den studerandes studieprestationer och kunnande beslutar den lärare som svarar för undervisningen i de studier som skall bedömas eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt. Om den i examen ingående bedömningen av utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter beslutar den lärare som svarar för undervis-

ningen och en av arbetsgivaren utsedd person gemensamt. Om bedömningen av yrkesprov beslutar de lärare och företrädare för arbetslivet som utsetts av det organ som avses i 25 a § gemensamt eller för sig.

Om bedömningen av de teoretiska studierna i läroavtalsutbildningen beslutar läraren eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt och i den utbildning som sker på en arbetsplats en person som arbetsgivaren utser. Utbildningsanordnaren beslutar om sammanställandet av bedömningen av de teoretiska studierna och bedömningen av den utbildning som sker på en arbetsplats.

Bestämmelser om den kompetens som skall krävas av sådana i 1 och 2 mom. avsedda andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jäv för dem tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen.

25 c §

Rättelse av bedömningen

En studerande har rätt att få uppgifter om hur bedömningsgrunderna har tillämpats på hans eller hennes studie-, yrkesprovs- eller examensprestationer. Bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av en studie-, yrkesprovs- eller examensprestation kan muntligen eller skriftligen begära rättelse hos rektor eller hos den lärare som bedömt prestationen eller hos någon annan person som fattat beslut om bedömningen. Begäran om rättelse skall göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

Inom läroavtalsutbildningen riktas begäran till arbetsgivaren i fråga om bedömning av utbildning som sker på en arbetsplats. I fråga om bedömningen av de teoretiska studierna samt en kombination av de bedömningar som avses i detta moment iaktas vad som föreskrivs i 2 mom.

En studerande som är missnöjd med ett beslut som avses i 2 och 3 mom. kan skriftligen söka rättelse i det hos det organ som avses i 25 a § inom 14 dagar efter att han eller hon har delgivits beslutet. Om beslutet uppenbart är felaktigt kan organet bestämma att ny bedömning skall företas.

30 §

Tillgodoräknande av studier

En studerande har rätt att räkna sig till godo i andra sammanhang slutförda studier om dessa till sina mål och sitt centrala innehåll motsvarar läroplanen.

Beslut om tillgodoräknande av studier som slutförs i ett annat sammanhang skall på särskild begäran fattas innan nämnda studier inleds.

44 §

Ändringssökande

Utan hinder av 1 mom. söks ändring i ett beslut genom besvär hos länsstyrelsen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen, om beslutet gäller

- 1) antagning av studerande,
- 2) en i 20 § föreskriven individuell plan för hur undervisningen skall ordnas,
- 3) särskilda undervisningsarrangemang enligt 21 §,
- 4) tillgodoräknande av studier enligt 30 §,

30 §

Erkännande av kunnande

En studerande har rätt att få tidigare slutförda studier som till sina centrala delar motsvarar målen och kraven i läroplanen eller kunnande som förvärvats på annat sätt bedömda och erkända. Genom erkännande kan den studerande få obligatoriska, alternativa eller valfria studier tillgodoräknade eller ersatta. I fråga om erkännande av den studerandes kunnande iaktas vad som föreskrivs om bedömning och rättelse av bedömningen i 25, 25 b och 25 c §. Vid behov skall överensstämmelsen i fråga om kunnandet visas.

Beslut om erkännande av kunnande skall fattas innan nämnda studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som skall tillgodoräknas inleds. Närmare bestämmelser om förfarandet vid erkännande av kunnandet utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

44 §

Ändringssökande

Utan hinder av 1 mom. söks ändring i ett beslut genom besvär hos länsstyrelsen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen, om beslutet gäller

- 1) antagning av studerande,
- 2) en i 20 § föreskriven individuell plan för hur undervisningen skall ordnas,
- 3) särskilda undervisningsarrangemang enligt 21 §,
- 4) den studietid som bestäms i 31 § eller när en studerande skall anses ha avgått,

Gällande lydelse

5) den studietid som bestäms i 31 § eller när en studerande skall anses ha avgått, samt

6) förlust av studierätten enligt 32 §.

Ändring i beslut enligt 25 § 2 mom. om bedömning av en studerande, beslut om tiden och platsen för en namngiven studerandes studier eller beslut om annan individuell uppläggning av studierna får inte sökas genom besvär. Besvär får inte heller anföras över ett ärende som avses i 35 § 2 och 3 mom. I förvaltningsdomstolens avgörande i ett ärende enligt 2 och 4 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

44 a §

Ny bedömning och rättelse av bedömning

En studerande kan inom två månader efter att ha delgivits bedömningen be att en bedömning som gäller studieframstegen eller avläggande av examen omprövas. Begäran görs skriftligt och riktas till rektor. Om ny bedömning beslutar rektor och den studerandes lärare gemensamt.

Inom läroavtalsutbildningen riktas begäran till arbetsgivaren i fråga om utbildning som sker på arbetsplatsen. I fråga om den teoretiska undervisningen iaktas vad som bestäms i 1 mom.

Om en studerande är missnöjd med den nya bedömning som gjorts med anledning av en begäran som avses i 1 och 2 mom. eller med ett beslut genom vilket begäran har avslagits, kan den studerande begära rättelse i bedömningen hos länsstyrelsen. I läroavtalsutbildning yrkas rättelse i ny bedömning hos utbildningsanordnaren. Länsstyrelsen och utbildningsanordnaren kan, om beslutet uppenbart är felaktigt, bestämma att ny bedömning skall företas. Närmare bestämmelser om ny bedömning och rättelse av bedömning utfärdas vid behov genom förordning.

I ett beslut som gäller ett rättelseyrkande får ändring inte sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

samt

5) förlust av studierätten enligt 32 §.

Ändring i beslut enligt 25 § om bedömning av en studerande, beslut om tiden och platsen för en namngiven studerandes studier eller beslut om annan individuell uppläggning av studierna får inte sökas genom besvär. Besvär får inte heller anföras över ett ärende som avses i 35 § 2 och 3 mom. I förvaltningsdomstolens avgörande i ett ärende enligt 2 och 4 mom. och i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande som gäller bedömning får ändring inte sökas genom besvär.

44 a §

Ny bedömning och rättelse av bedömning

(upphävs)

 Denna lag träder i kraft den 200 .
 De yrkesprov som avses i 25 § 2 mom.
 skall införas senast i den utbildning som in-
 leds i augusti 2006.
 Åtgärder som verkställigheten av lagen
 förutsätter får vidtas innan lagen träder i
 kraft.

2.

Lag**om ändring av 16 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) 16 §
 2 punkten och 6 a-punkten,
 av dem 16 § 6 a-punkten sådan den lyder i lag 480/2003, som följer:

Gällande lydelse

16 §

*Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen
om yrkesutbildning*

På utbildning och examina enligt denna
 lag tillämpas dessutom följande bestämmel-
 ser i lagen om yrkesutbildning:

 2) bestämmelserna i 25 § om bedömning
 av de studerande,

6 a) bestämmelserna i 44 a § om ny be-
 dömning och rättelse av bedömningen,

Föreslagen lydelse

16 §

*Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen
om yrkesutbildning*

På utbildning och examina enligt denna
 lag tillämpas dessutom följande bestämmel-
 ser i lagen om yrkesutbildning:

 2) bestämmelserna i 25 § 1 och 3 mom.
 om bedömning av de studerande,

6 a) bestämmelserna i 25 c § om rättelse
 av bedömningen, dock så att beslut om rät-
 telse av bedömning av en fristående examen
 eller en del av den fattas av en examens-
 kommission enligt 7 § i denna lag,

 Denna lag träder i kraft den 200 .
 Åtgärder som verkställigheten av lagen
 förutsätter får vidtas innan lagen träder i
 kraft.
